SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 207. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 1, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЛИСТОПАДА 1989 Ч. 207. РІК XCVI

„Кривавим листом котить падолист — і серце прагне знов далеких візій"

Богдан КРАВЦІВ

1 ЛИСТОПАДА

Кривавим листом котить падолист —
і серце прагне знов далеких візій:
щоб понад нами знову пронеслись
бої одважні і залізні.

Щоби дзвеніли списи і шаблі
і жах вогню будив до дня оселі,
щоб ісходило сонце на землі
в вінку шрапнелів.

Щоб місто знов під чоботи ватаг
коври стелило і стяги шовкові,
щоб в синім небі стрічка золота
благословила нашій крові.

1927

ЗАКЛИК

БЛАЖЕННІШОГО МИРОСЛАВА ІВАНА ЛЮБАЧІВСЬКОГО

Дорогі в Христі!

Стоїмо напередодні приїзду президента СССР Михаїла Горбачова до Риму, де він відвідає Папу Івана Павла II.

У найближчих днях рішатиметься майбутнє нашої Церкви, а очі наші звернені до Бога, до якого прибігаємо з усиленими мольбами: пошли нам щасливу долю, дай нам змогу молитися у своїх церквах на рідних землях нашої Батьківщини.

Більш, ніж колинебудь, ми маємо молитися і постити та чинити діла милосердя, щоб Господь вислухав наші благання: „Просіть і дасться вам" (Мт. 7,7). „Будьте чуйні, отже, і весь час моліться" (Лк. 12, 36), так як це роблять наші вірні в Москві, які, молячись і голодуючи, ідуть за словами Христа (див. Мк. 9, 28).

Тепер, напередодні цієї історичної візити, закликаємо всіх владик, священиків, монахів, монахинь і вірних в Україні і на поселеннях провести особливий День Молитви і Посту за волю і публічне визнання Української Католицької Церкви в Україні в неділю, 26-го листопада 1989 року.

Просимо рівно ж християн усього світу злучитися з нами в цьому дні молитви, щоб і наша Церква в Україні, по довгих десятиліттях важкого переслідування, могла втішатися публічним визнанням і повною релігійною свободою.

Благословення Господнє на Вас!

† Мирослав Кардинал Любачівський

Дано в Римі
при Храмі Жировицької Богоматері
у Празник Святих Мучеників Сергія і Вакха
7/20-го жовтня 1989 р.Б.

В Чикаґо відбудеться зустріч з науковцями і меценатами НТШ

Чикаґо (МС). — Місцевий Осередок НТШ повідомляє, що від 2-го до 4-го листопада ц.р. відбуватиметься в готелі Палмер Гавз Конвенція Американської Асоціяції для розвитку слов'янських студій. Українські науковці і професори університетів беруть активну участь у цій Конвенції, а в рамках її буде зорганізована виставка українських наукових праць.

Користаючи з цієї нагоди, Осередок НТШ в Чикаґо влаштовує зустрічі з учасниками конвенції, яка відбудеться в п'ятницю, 3-го листопада о год. 6-ій вечора у залі Культурного Осередку при вулицях Чикаґо і Овклі, з такою програмою: доповідь д-ра Григорія Грабовича, директора УНІҐУ на тему: „Нове у Шевченкознавстві"; проф. Леоніда Рудницького, наукового секретаря НТШ: „Інформація про участь українських науковців у конвенції"; вшанування двох найбільш щедрих жертводавців на цілі НТШ: д-ра Петра Моцюка і Володимира Петеша; слово д-ра Ярослава Падоха, голови НТШ.

Ціна за вступ і вечерю 10 дол.

Тріо бандуристів концертувало на Кубані

Київ. — Від 10-го до 16-го вересня ц.р. тріо у складі Юліян Китастий, Павло Писаренко та Віктор Мішалов концертувало на землі нащадків запорожців — Кубані.

Концертова поїздка організована українсько-канадським підприємством „Кобза" і вона охопила не тільки Кубань, а й цілу Україну, де заплянововано цілий ряд концертів.

До Кубані тріо приїхало на запрошення кубанського козачого хору, який вже багато років під керівництвом Віктора Захарченка пропагує на своїх концертах українську козацьку пісню — невід'ємну частину фольклору Кубані.

У днях 9-го і 10-го вересня тріо взяло участь у фольклорному фестивалі в Краснодарі, а за тиждень, 16-го вересня мало свій окремий концерт у переповненій залі краснодарської симфонічної оркестри. Вміжчасі відбулися зустрічі з кубанським хором, студентськими громадами, фолкльорними групами. Бандуристи з Америки відвідали станиці заселені 200 років тому запорожцями, дали ряд концертів в школах і мали зустрічі із станичними фолкльорними групами.

Американський журнал пише про „десталінізацію" Канади

Ню Йорк (АНС). — Місцевий науковий журнал „Неймс", орган Американського назвознавчого товариства, надрукував у найновішому томі ч.36 статтю Алана Рейбирна з Оттави про канадську топоніміку, в якій заторкнено справу усунення назв „Сталін" із топографії Канади.

Як колишній довголітній секретар державного Бюра географічних назв в Оттаві, автор подає докладну історію заходів у справі „топонімічної десталінізації Канади", започаткованої в 1985 році листом-меморандумом проф. Ярослава Рудницького до прем'єр-міністра Браяна Малруні і опісля послідовно ним переведеної на наукових конференціях Канадського назвознавчого товариства у Вінніпеґу в 1986 році, на громадських вічах у Ванкувері й акції в пресі Монтреалю, Торонто, Вінніпеґу й Ванкуверу. У висліді цих заходів, підтриманих Комітетом Українців Канади й інтервенціями українсько-канадських політичних діячів, змінено назву села в Онтаріо із „Сталін" на „Гансен", а назву гори „Сталін" на „Пек мавнтен" у Британській Колюмбії.

Правда, проф. Рудницький пропонував у своїх письмах заміну „Сталіна" однією з українсько-канадських назв, наприклад, „Українець" (у Вінніпеґу), „Воробець" (у Саскатуні), „Панчук" (у Монтреалі), але уряд не пішов на ці пропозиції.

ОСІННЯ ЗАБАВА

Джерзі Сити, Н. Дж. — 71-ий Відділ СУА влаштовує традиційну осінню забаву в суботу, 4-го листопада ц.р., яка відбудеться в Українському Народному Домі, 90-96 Фліт вул. Гратиме оркестра „Журавлі". Вступ — 10 дол.

Сателіти мають право вийти з Варшавського Пакту

Вашінґтон. — Великим здивуванням було для урядових чинників ЗСА почути з уст двох кремлівських достойників, що Кремль не буде протестувати, якщо Мадярщина вирішить виступити з Варшавського Пакту, а Східня Німеччина вирішить з'єднатися із Західньою Німеччиною.

Це заявили речники Комуністичної партії СССР Ніколай Шішлін та речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов. Слід пригадати, що появилися ці заяви зараз після того, як у Фінляндії президент Міхаїл Ґорбачов минулого тижня заявив, що його країна не має морального права втручатися у процеси змін, які зараз проходять в країнах совєтського бльоку. Більш того, М. Ґорбачов також проголосив свою готовість розв'язати Варшавський Пакт, якщо Захід зробить це саме із Північно - Атлантійським Оборонним Союзом (НАТО), одначем цю заяву Уряд президента Джорджа Буша відкинув, уважаючи це нічим іншим, як тільки дальшими намаганнями М. Ґорбачова зменшити впливи ЗСА в Европі.

Виступаючи на телевізійній програмі „Тиждень з Дейвидом Брінклі" Н. Шішлін на запит чи СССР буде реаґувати на виступ Мадярщини з Варшавського Пактау, відповів: „Ми поважаємо вибір Мадярщини... Ми не боїмося цих змін". Виступаючи на іншій телевізійній програмі, Г. Ґерасімов також потвердив слова про невстрявання СССР у рішення сателітних країн, називаючи цей новий підхід вже перед тим згадуваною „Доктриною Френка Сінатри".

У відповідь на ці заяви совєтських достойників віцепрезидент Ден Квейл також на телевізійній програмі заявив, що „Адміністрація президента Дж. Буша є заохочена заявами М. Ґорбачова та уважає це позитивним явищем", але він також закликав з увагою ставитися до таких заяв речників СССР.

Асистент державного секретаря Реймонд Зейц підтвердив, що ці заяви вказують на зміни політики Кремля. „Одначе натяки Н. Шішліна, що країни Варшавського Пакту мають вибір, було несподіванкою для мене. Якщо воно так є то це було б радісною вісткою, бо досі уряд СССР цього так не пояснював". В майбутньому можна сподіватися, що, шукаючи ближчих спілкувань із Заходом, сателітні країни захочуть покинути Варшавський Пакт, — кажуть деякі аналітики.

Д. ОРТЕҐА ПОГРОЖУЄ ЗБРОЄЮ

Манаґуа, Нікараґуа. — Виступаючи на пресовій конференції голів урядів 16-ох американських держав, присвяченій 100-літтю встановлення демократичного правління в Коста Ріці, президент Нікараґуа Даніель Ортеґа заявив, що він має намір дати наказ про відновлення військових дій проти партизанів-антисандіністів.

Заява Д. Ортеґи зробила враження бомби, що вибухнула. Навіть його активні прихильники в Капітолії у Вашінґтоні на цей раз осудили висловлювання свого протеже.

Мабуть, вперше лідер демократичної більшости в Сенаті Джордж Мічелл з власної ініціятиви висловився за продовження невійськової допомоги партизанам.

Войовнича промова Ортеґи, виголошена ним в кулуарах конференції, зробила погане враження не лише на американців, але й на більшість гостей, які звичайно займають невтральне становище.

Повернувшись в Нікараґуа, Ортеґа вирішив дещо зґладити враження від виголошеної ним мілітаристської промови. Виступаючи в місті Рівас, вождь сандіністів оголосив, що відновлення військових дій може бути відкладене при дотриманні деяких умов, до яких він включив негайне припинення американської допомоги партизанам у будь-якій її формі, а також негайне роззброєння „контрас".

Президент ЗСА Джордж Буш дав Ортезі різку відповідь, назвавши його „дикарем у товаристві цивілізованих людей". Насправді характеристика Президента носила ще більш різкий характер, і Ореґа, в свою чергу, вжив алегорію. „Ніхто не сперечається щодо росту президента Буша, — сказав Ортеґа. — Його ріст шість футів і чотири дюйми. Може бути, що саме тому він має ґуллівері́вський комплекс. Буш, однак, не повинен забувати, що ліліпути зв'язали Ґуллівера... Можливо, Президент дивиться на латиноамериканців як на ліліпутів, але він не повинен забувати, що ми горді люди, і маємо почуття власної гідности. Я горджуся тим, що я тонкий, худенький нікараґуанець, представник великого народу. Мені було б стидно, якби я опинився на місці Ґулівера-Буша..."

Стратегічний промах Ортеґи, однак, уже приводить до небажаних для нього наслідків. Лідер республіканців в Сенаті Роберт Дол заявив, що він внесе резолюцію, яка осуджує безвідповідальність висловлювання нікараґуанського президента. Р. Дол має надію, що резолюція буде схвалена одноголосно.

„В Нікараґуа зареєстровано два мільйони виборців, — сказав Дол. — На мій погляд, Ортеґа передбачає крах його диктатури. Якщо вибори відбудуться чесно — пісня Ортеґи відспівана. Його резиґнація стане доброю новиною для всіх".

ВЕЧІР І ВИСТАВКА Е. АНДІЄВСЬКОЇ

Ню Йорк. — Видавництво та редакція „Сучасности" і Український Літературно-Мистецький Клюб влаштовують літературний вечір Емми Андієвської з нагоди появи її збірки сонетів „Архітектурні ансамблі". Вечір відбудеться в п'ятницю, 3-го листопада ц.р., в домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга авеню. Початок о 7-ій год. вечора. Вступне слово виголосить проф. Іван Фізер, вірші читатиме мисткиня Е. Андієвська. В неділю, 5-го листопада о 1-ій год. по полудні Об'єднання Мистців Українців в Америці відкриває виставку акварель Е. Андієвської в Ґалерії ОМУА, 136 Друга авеню Виставка буде відкрита до п'ятниці, 10-го листопада, від 6-ої до 8-ої год. кожного вечора.

„РАЗОМ З ВІТРОМ, ХМАРАМИ І СХОДОМ СОНЦЯ ПРИЛЕТИТЬ ДО ВАС НІЖНА І ТЕПЛА ВДЯЧНІСТЬ УКРАЇНИ"

Юніон, Н.Дж. (О.Кузьмович). — Тут, у шпиталі Юніон, відбувалася в четвер, 26-го жовтня ц. р., зворушлива пресова конференція з приводу рішення адміністрації цього шпиталя допомогти дітям-жертвам чорнобильського вибуху атомового реактора 26-го квітня 1986 року.

Під час пресової конференції в шпиталі Юніон (зліва): В. Яворівський, П. Линч і д-р З. Матківський.
(фото: О. Кузьмович)

На пресовій конференції, в якій взяв участь ряд американських кореспондентів і співробітники „Українського тижневика" і „Свободи" із головним редактором Зеноном Сниликом у проводі, був присутній Володимир Яворівський, депутат до Верховної Ради СССР і голова Відділу київської области Народного Руху України за Перебудову, який стояв в осередку уваги цього зібрання.

В імені адміністрації шпиталя відкрила його Сузен Коген, а присутні привітали теплими оплесками прихід В. Яворівського. Окремо вітали В. Яворівського квітами українські діти в народних одягах із 4-ої кляси української католицької школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, які приїхали до шпиталя зі своєю директоркою Сестрою Марією Розмаринович, ЧСВВ, учителями і батьками.

На початку конференції говорив д-р Зенон Матківський, який був промотором цієї виїмкової акції шпиталя, де він працює на становищі головного хірурга. Він пояснив, що згідно із твердженнями В. Яворівського біля двох мільйонів українських дітей заражені радіяцією, наслідки якої у формі левкемії, різних родів саркоми та рака щитовидних залозів будуть появлятися щораз більше в найближчих роках. Це жахливе майбутнє для українського населення вимагає допомоги та першим, хто відгукнувся на заклик В. Яворівського є саме шпиталь в Юніон, який склав понад 1,000 фунтів медичних засобів вартости коло 100,000 долярів, що їх В. Яворівський зможе перевезти в Україну. Між ними є вітаміни, йод, одноразові шприци і сухе молоко. В мабутньому шпиталь погодився прийняти на безплатне лікування хворих від радіяції українських дітей, яких можна буде сюди привезти. Д-р З. Матківський, особливо подякував адміністрації шпиталя Патриші Линч, яка підхопила його апель і зайнялася цілою акцією допомоги. Вона сказала, що шпиталь прийматиме на безкоштовне лікування по кілька дітей з України кожного року.

Від конґресмена Джеймса Флоріо забрав слово координатор українців при конґресмені, Теодор Романків, який склав признання д-рові З. Матківському за його ініціятиву для допомоги українським дітям, підкреслив, що відвідини В. Яворівського в ЗСА сповнилися завдяки Дж. Флоріо і сенаторові Биллові Бред-

(Закінчення на стор. 4)

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВА СЛУЖБИ ЗДОРОВ'Я і обслуги населення, д-р Луїс В. Салліван, в неділю, 29-го жовтня ц.р., проголосив, що кандидати на вищі наукові посади не повинні будуть проходити ідеологічний „лакмусовий тест" з питаннями про аборти та інші політичні проблеми. Після розмови минулого тижня з офіційними особами у Білому Домі щодо політизації високих наукових посад д-рові Л.В.Салліванові вдалося досягти згоди у безглуздості значення ідеологічних поглядів при виборі кандидатів на ці посади. Проблема абортів та інших питань, пов'язаних з нею, вже довгі роки є причиною суперечок як в політичному, так і в науковому світі.

В СУБОТУ, 28-ГО ЖОВТНЯ Ц.Р., в Гебер Спрінг, Арканзас, упав в ріку пішохідний міст, на якому знаходилося в момент падіння біля 40-ка осіб, що поверталися з сусідньої церкви. Загинуло п'ять осіб, троє дітей та двоє дорослих, 18 осіб було поранено в наслідок цього нещасного випадку. Свідки трагедії розповідають, що міст розгойдала група підлітків до такої міри, що він дослівно перевернувся, а потім звалився до ріки. Число жертв могло бути значно більшим, якби гідроелектростанція, розташована вище по течії, пустила воду.

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОГРАМА навчання дітей дошкільного віку наголошує важливість навчити дітей протистояти наркотикам. Не просто залякувати дітей, як це робить більшість вчителів, але навчити їх відверто і в голос висловлювати свій погляд і своє становище, вчитись давати собі раду із напруженими ситуаціями в житті, протистояти поганому впливові друзів та вирішувати конфліктні ситуації в сім'ї та оточенні. За підрахунками 70 відсотків учнів країни впродовж одного шкільного року мали лише одну лекцію про боротьбу з наркотиками, при чому учні міста Ню Йорк мали в середньому вісім годин цього спеціяльного навчання, на яке місто витрачає 34.5 біл. дол. щорічно. Шкільна система домагається введення 25-ти лекцій протинаркотикового навчання, починаючи від дошкільного віку.

У СВІТІ

ПЕРЕБУВАЮЧИ НА ПРИВАТНІЙ візиті в Китаю, колишній президент ЗСА Ричард Ніксон зустрівся з китайським міністром освіти Лі Тейном на, як підкреслили у своїй пресі самі китайці, „відверту та щиру" розмову про політику Китаю до своїх студентів у ці дні після здушення продемократичного руху весною ц.р. Р. Ніксонові представлено політику „м'якосердности до студентів, але одночасно суворих вимог від них", а до цього нележать примусові перевишколення сотень тисяч молоді, яка брала участь в цих демонстраціях, і покарання невеликої кількости їхніх провідників. Всі студенти тепер мусять зголошувати свою діяльність під час заворушень та переходити інтенсивне політичне перевишколення. У звідомленні китайської преси не подано, яка була реакція Р Ніксона до цього вияснення, а речник Р. Ніксона Джан Тейлор підкреслив, що Р. Ніксон не має на меті встрявати в ці справи.

У НЕДІЛЮ, 29-ГО ЖОВТНЯ ц.р., перед будинком міської управи Східнього Берліну відбулося п'ятигодинне віче в присутності місцевого голови Комуністичної партії, посадника міста, начальника поліції та багатьох інших урядових осіб, на якому громадяни підходили до мікрофону та публічно кидали обвинувачення та домагання в сторону цих службовців. Громадяни свобідно висловлювали свої думки, про котрі місяць тому й не можна було думати, включно з вимогою леґалізувати новостворений рух Новий форум, що пропаґує політичні зміни. Аналітики та політичні коментатори твердять, що це багатолюдне віче у Східньому Берліні та по інших містах Східньої Німеччини вказує на драматичну зміну, що заіснувала в країні, як також й намагання Комуністичної партії втримати контролю над цими змінами.

НАЙБІЛЬШЕ ПОЛІТИЧНЕ віче в історії Африканського національного конґресу відбулося в Йоганнесбурґу, столиці Південної Африки у неділю, 29-го жовтня ц.р., за офіційним дозволом уряду, який тому 29 років проголосив цю організацію нелеґальною. Біля 70,000 тих, які сприяють АНК, зібрались на футбольному стадіоні, щоби привітати звільнених з тюрми сімох провідників АНК, послухати промов, серед яких був також привіт від екзильного проводу АНК. Головну промову виголосив на цьому вічі Волтер Сусулю, колишній генеральний секретар АНК, який був одним із сімох звільнених і який у своїй промові ще раз підкреслив, що АНК не вирікається застосування всяких методів, щоби поборювати апартеїд. Політичні коментатори уважають, що толерування такого віча урядом було спробою показати перед світом, що новий президент Південної Африки Ф.В. де Клерк старається дещо змінити в країні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Перший Листопад 1918

Поява блакитно-жовтого прапора на вежі ратуша у Львові 1-го листопада 1918 року була такою самою величезною несподіванкою для українських мешканців города, що його заснував був князь Лев, як і для неукраїнців. Підготова того перевороту була строго засекречена, коротка, але зразкова. Переворот відбувся ніччю з роззброєнням одних частин австрійської армії, стаціоновиних у Львові, та з переходом на сторону українців інших частин. Олекса Кузьма у своєму знаменитому творі „Листопадові дні" докладно описує цей історичний акт. Появилася теж книжка д-ра Костя Левицького п.з. „Листопадовий зрив" і є вже багата мемуарна література. Це була світла подія. Її значення куди ширше і глибше, як проголошення Західньо-Української Народної Республіки. З історичної перспективи не має найбільшого значення факт, що не можна було довше зберегти Львів в українських руках як тільки 20 днів і не можна було виграти війни створеною на швидку руку Українською Галицькою Армією проти добре вишколеної і узброєної армії Галлера, зформованої на території Франції. Стрілецька пісня каже, що „Встоятись не було сили". Інша стрілецька пісня оспівує момент „Як Збруч річку проходили". Це були великі і трагічні події. Вони минулися, але тривко залишилися в історичних фактах — тяги західніх українців до своїх східніх братів. Тривкою залишилася здійснена тоді мрія про суверенну і соборну Україну.

Від 1918 року багато води протекло в усіх українських і неукраїнських ріках. Із мрії про суверенну і соборну українську державу небагато залишлося. Бо проголошена 22-го січня 1918 року на Софійському майдані у Києві „Самостійна ні від кого незалежна Українська Народна Республіка" протривала вього до 20-го листопада 1920 року, коли перестав існувати реґулярний військовий фронт Армії УНР проти большевицького аґресора. Але залишилася традиція. І традиція не є пустим абстрактним поняттям, а є реальною силою, яка штовхає до творчого діла. Понад 70 років минуло з того часу. За 20 років перебування Галичини не вдалося Польщі (1919-1939) спольонізувати галичан, дармащо Станіслав Ґрабський, грабар українського шкільництва, заповів, що „За 25 років не стане українців". Русифікація Наддніпрянщини тривала від XVII сторіччя. Залишився чад неволі. Період неволі започаткував Переяславський договір у 1654 році й трагічний бій під Полтавою 1709 року. Русифікаторська політика протягом 250 років наробила багато лиха. Але ми є тепер свідками нового історичного процесу, нового зриву в площині відродження приспаної української національної свідомости, приспаної національної гідности і гордости. Цей процес ще далеко не закінчився. І він не закінчиться через рік два. Народилися і виросли в Україні покоління, які перейшли школи з російською мовою навчання, із шкільними підручниками, в яких не було найменшої згадки про український державницький самостійницький рух, про українську правдиву історію та її тисячолітню самостійну культуру. Московщина вкрала цілий княжий період української історії з цілою українською досекулярною літературою. „Українська Радянська Енциклопедія" — це багатотомовий збір фальшів і вигадок. Щоб виполоти той бурян з умів і душ українських людей під большевицьким правлінням — треба часу. Треба часу і впертої, мозольної творчої праці. Маючи на увазі деякі історичні паралелі, інші історичні прецеденти, можна сподіватися, що процес національного відродження в Україні, хоч довгими ітиме стомилевими кроками. І він черпатиме свою енерґію саме з нашої історичної традиції.

Уже в роках 1919-1939, за влади Польщі, галицька провідна верства проголосила гасло: Не відзначаймо роковин 1-го Листопада, як роковини нашої прогри. Не звужуймо значення тієї події до пам'яті про поляглих чи замучених борців. Згадуймо 1-ий Листопад, як день перемоги, як світлий день змагання поярмленого українського народу до волі. І те гасло обов'язує по нинішній день. „Часи зміняються і ми зміняємося з ними", — каже староримська пословиця. Сьогодні Польща вже не є нашим ворогом число один, — бо вона опинилася разом з Прибалтикою, Україною і Кавказом на тій самій лінії спротиву московському комунізмові і московському імперіялізмові. Роковини 1-го Листопада пригадують, що треба думати не про історичне минуле, а вчитися на ньому у плянуванні сучасного і майбутнього. Така істина обов'язує всі новітні культурні народи. Україна із своєю 1000-річною культурою і трьома періодами своєї минулої державности здобуде ще той ідеал, який присвічував творцям Листопадового перевороту 1918 року, зродженого з IV Універсалу 22-го січня 1918 року в Києві. І тепер Львів є у проводі руху всієї України, бо Львів завжди був і сьогодні є передусім український, а щойно на другому місці — галицький.

Н. Осока

МОСКОВСЬКА ПРЕСА ПИШЕ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКЦЕРКВИ

I.

Журнал „Огоньок" ч. 38 за 1989 рік, опублікував велику статтю „Це ми, Господи!", у якій спеціяльний кореспондент журналу Ґеоргій Рожнов розповідає, як на вулицях Москви вже протягом року голодують і моляться вірні УКЦеркви. „Стоять молоді й літні, в одязі монахів і в модних костюмах. Обличчя стомлені, в очах любов і скорбота. В руках образи і транспаранти", — пише автор статті.

На одному з транспарантів він прочитав: „Досі Українська Католицька Церква не реґабілітована, за нею не визнають права на леґальну діяльність. Богослужения та інші обряди прирівнюються до несанкціонованих мітинґів". На другому транспаранті написано: „Львівський Собор 1946 року — фальсифікація, справа рук сталінських сатрапів". На третьому: „Вимагаємо правди про УКЦ в засобах масової інформації".

Кореспондент пише, що справді, крім „Московскіх Новостєй", жодна з газет не пише про ці голодівки українських католиків на вулицях Москви. Але газету „Московскіє Новості" майже ніхто не читає, бо в Москві її продають дуже мало. Тому українські католики спокійно, терпляче і розсудливо пояснюють людям, які вперше довідуються про УКЦеркву та про гоніння на неї. Про ще одну „білу пляму" в історії українського народу.

„Чому українські католики загнані в підпілля? Чому відверто і безсоромно порушується стаття 52 Конституції, яка ґарантує кожному право на будь-яке віровизнання?" — запитує автор.

Шукаючи відповіді на ці питання, він звернувся до архівних матеріялів та до релігійних і совєтських керівників. І ось він довідується, що 20-го вересня 1948 року в Преображенській церкві міста Львова було вбито протопресвітера Гавриїла Костельника.

„Служба Божа скінчилася, — пише Ґ. Рожнов, — але люди не розходяться. Вони чекають настоятеля, протопресвітера Гавриїла Костельника. Він виходить велично, непоквапно, здіймає руку, щоб перехрестити парафіян, але в цей час лунають кілька пострілів з нагана. Владика упав мертвий, а той, хто стріляв, знову підняв наган, щоб вистрелити у власний висок."

Офіційна версія і досі пояснює, що отця Гавриїла вбив бандерівець Василь Панків за вказівкою Ватикану. Та всі знали, за що вбито Костельника. Адже саме він 1945 року очолив Центральну ініціятивну групу для возз'єднання Української Греко-Католицької Церкви з Російською Православною Церквою. З його ініціятиви було скликано Львівський Собор 8-го—10-го березня 1946 року. Рішення Собору приголомшило весь християнський світ, бо ним було відмінено постанови Берестської унії і оголошено, що Українська Греко-Католицька Церква більше не існує, бо вона ввійшла до РПЦ і що всі церкви в Україні з того дня також належать РПЦеркві.

Митрополит Київський і Галицький Філарет в численних інтерв'ю постійно твердить, що Греко-Католицька Церква самоліквідувалася в березні 1946 року, тому що вона себе скомпромітувала співпрацею з гітлерівцями і „не дай Бог, щоб вона знову була леґалізована".

Перший секретар Івано-Франківського обкому Компартії України І. Посторонко сказав, що УКЦ леґалізувати не можна, бо вона служить за прикриття для українського націоналізму.

Голова Ради у справах релігій при Раді Міністрів УССР Н. Колесник висловився ще однозначніше: „У нас в республіці ніякої Греко-Католицької Церкви нема. Її зліквідував Львівський Собор ще 1946 року".

Львівський Собор справді оголосив про ліквідацію УКЦ і всі церкви з усім майном віддав РПЦ, але Греко-Католицька Церква продовжувала існувати в підпіллі, хоч багатьох її екзархів та священнослужителів було розстріляно, або вислано на Колиму і Соловки, де вони загинули.

Ще влітку 1944 року представники НКГБ (Народного комісаріяту государственної безопасності) звернулися до митрополита Шептицького з пропозицією умовити керівників УПА і ОУН покоритися, скласти зброю і ввійти до Червоної армії на пощадних умовах. Але митрополит категорично відмовився. Народний комісар державної безпеки УССР Сергій Савченко доповів про це в ЦК КП(б)У і після цього Сталін наказав ліквідувати УКЦеркву.

Автор звертає увагу на те, що Львівський Собор відбувся саме в той час, коли в Західній Україні Червона армія і органи НКВС (Народного Комісаріяту Внутрішніх Справ) вели великий наступ на Українську Повстанську армію та на військо ОУН.

Членами групи Костельника стали генеральний вікарій Дрогобицької области Михайло Мельник і декан Гусятинський Антоній Пельвецький. Вони втрьох представляли кожен свою епархію — Львівську, Станиславську і Дрогобицьку, і зробили це без відома вірних і всупереч їх волі. Всі троє виступали не тільки від імени своїх епархій але й від усієї УКЦ, котра, як підтвердив митрополит Філарет, діяла на території всієї України і Білорусії.

Закінчення буде.

Іван Дурбак

У 70-ліття походу на Київ

П'ятнадцятилітнім пластуном вступив я до української міліції у Теребовлі і брав участь у листопадовому перебранні влади в українські руки, в 1918 році. Коли польські війська наблизилися до Теребовлі, 1-го червня 1919 року, я виїхав на південь. У Чорткові вступив до Студентського куреня, що був у групі отамана Івана Сіяка, УСС, до сотні скорострілів, бо в ній був мій знайомий з Новосілки Олесь Содомора, який пізніше став моїм шваґром. Отаман Сіяк був соціялістом, був проти голови Національної Ради, д-ра О. Петрушевича, що проголосив себе диктатором. Як почалася Чортківська офензива УГА : отаман Сіяк не вірив в її успіх, перейшов Збруч і включився в Армію УНР. Дав куреневі назву „Окремий Залізний Загін Армії УНР ім отамана Івана Бистрина". В Камянці Подільському наш загін брав участь у відзначенні других роковин першого універсалу Української Центральної Ради, в парадній дефіляді перед головною трибуною 27-го червня 1919 року.

У липні 1919 року Армія УНР і УГА почали похід на Київ. Ми йшли через Китай-город, Тульчин, Ладижин, Гайсин, Ставище, дійшли до Таращі, 40 верстов від Дніпра, від Канева. Тут ми звели короткий бій з передньою стежею армії Денікіна. Внаслідок тимчасового договору ми відступили 25 верстов на захід, до Ставища. Тут ми довідалися, що Запорізька дивізія і Третій корпус УГА здобули Київ 31-го 1919 року, але рівночасно прийшли до Києва і армія ген. Денікіна, що роззброїла нечисленні українські частини, які не сподівалися наступу армії Денікіна на Київ. Команда Армії УНР наказала триденний відпочинок перед Києвом, плянувала, як до нього відбути парадний в'їзд, але денікінці випередили українську армію, що не мала доброї розвідки і не знала, що з лівого боку Дніпра йде поспішним маршем армія Денікіна. Відступ від Києва викликав зневіру й упадок духа й віри в нашу перемогу над ворогами.

Несподівано наблизилися дві совєтські дивізії, що відступали з Криму перед денікінцями. Вони мали верблюди й багато овець. На степу, між селами Кривець і Володарка напали на нас большевики. Спереду заатакували большевицькі червоні козаки. Вони вимахували шашками (шаблями) і кричали: „Брасай вінтовку" (кидай рушницю). Хто не кинув, того рубали шаблями. Ззаду наїхали на грузовиках матроси, що почали нас обстрілювати з рушниць. Ми зійшли з дороги й бігли до ліса, де теж були большевики. Мені вдалося щасливо передертися через большевицьку піхоту добігти до другого лісу. Аж тоді большевики відкрили густий вогонь з кулеметів.

З біля 200 членів Студентського куреня залишилося всього 25 і ми дісталися на станцію Липовець, де стояла Київська Селянська Дивізія отамана Юрка Тютюнника. Я найшов там мого троюродного брата, д-ра Петра Белея, що був заступником команданта „держіна" (державної інспектури) Федора Заярного. Під наступом армії ген. Денікіна ми відступали на захід. На степу, між селами Дашів і Сороки, видніли високі могили. Отаман Юрко Тютюнник, що міг бути „українським Наполеоном", в чорній бурці і кучмі, на чорному коні, сказав до нас: „Ми є тут на історичному місці, де полковник Перебийніс у 1651 році розбив поляків і тут їх закопали. Заспіваймо козацьку думу „Гей не дивуйтесь добрії люди, що на Вкраїні постало. Там за Дашевом, під Сорокою множество ляхів пропало"... І ми відспівали цю думу, що зродилася тому 268 літ, після бою на цьому місці. На переді нашої колони їхала кінна сотня у козацьких одягах. На переді хорунжий тримав великий блакитно-жовтий прапор. З ним бандуристи грали і співали цю думу, а за ними ми всі, незвичайно зворушені. Навіть коні відчули щось незвичайного, бо стригли вухами і махали хвостами до такту думи. Цих зворушливих хвилин ніколи не забуду.

Ми відступали на захід під натиском армії Денікіна, дійшли аж до Староконстантинова на Волині. Тут отаман Ю. Тютюнник розв'язав свою дивізію. Я був тоді в селі Красноїлка, захворів на поворотний тиф. Вночі 1-го грудня 1919 року приснився мій дідо Михайло Винницький, що сказав мені: „Іди до дому". Я пробудився і вирішив вернутися домів. Як виздоровів і пішов до Староконстантинова, то поляки інтернували мене і завезли до табору інтернованих у Ланцуті, де я знов занедужав на тиф і лежав у лічниці. Як виздоровів, то мене звільнили, як неповнолітнього, але вдорозі я знов занедужав. З воза на приходство в Новосілці, Ленч, де жила моя мати. Олесь Содомора зніс мене на руках. Мій тато о. Савин був інтернований у таборі інтернованих у Модліні, біля Варшави, але незабаром його звільнили.

Хоч похід на Київ у 1919 році не вдався, але я не перестаю мріяти про той щасливий час, коли зможу оглядати наш золотоверхий Київ, найкраще місто в Европі.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Василь Лещик

СЛУГА БОЖИЙ АНДРЕЙ ТА ІВАН ФРАНКО

I.

Згадуючи Великого Митрополита Слугу Божого Андрея Шептицького з нагоди 45-ліття його відходу у вічність, хочемо цими рядками пригадати українській спільноті відношення нашого Святця до другого велетня України-Івана Франка та Івана Франка до Митрополита.

І тут зараз виринає питання про релігійність Івана Франка, про якого большевицька пропаґанда ніяк інак ще не каже, як про речника атеїзму в Україні та пропаґатора безбожництва.

Солідний дослідник нашої літератури, в тому і творчости Івана Франка, д-р Лука Луців у своїй книжці „Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість" (В-во „Свободи" 1967 р.) на твердження про безбожництво Івана Франка відповідає коротко: „цьому перечать ті всі, які знали поета та з ним перебували".

Д-р Луців наводить цілий ряд осіб — священиків, в домі яких перебував Іван Франко, бував на кожному Богослуженні в церкві та співав разом з дяками. Він бував в домі о. Ол. Волянського, пароха Соколівки косівського деканату, в о. Гузара пароха Завалова над Золотою Липою, в о. Петра Шанковського, пароха Дуліб коло Стрия та о. Северина Борачка пароха Яйковець Жидачівського повіту. До о. Борачка, відомого просвітянського та економічного діяча приїздив Іван Франко та інші наші науковці і політичні діячі, як В. Гнатюк, Михайло Коцюбинський. Про Івана Франка оповідав дяк яйковецький, що Іван Франко все з ним співав в крилосі Утреню чи Вечірню, а після обіду ішов на річку ловити рибку. В яйковецькій церкві знайшов Іван Франко частину оригінального видання Острозької Біблії і в „Записках НТШ", том 13, він написав довідку про цю Біблію. Іван Франко з природи і виховання був без сумніву релігійною людиною. Такі його поезії, як: Хрест", де він пише:

Хреста нас знаменем
хрестили
Ростем під знаменем
хреста
З хреста пливуть всі наші
сили
І віра наша пресвята"
(Рік 1875)

та інші місця в його поетичній і літературній творчості вказують, що він не був безбожником чи атеїстом. На питання Зоні Моджейовської, студентки, яка його доглядала в той час, коли Франко перебував у приміщенні для Українських Січових Стрільців, : „Чи то правда, пане докторе, що ви, як люди кажуть, не вірите в Бога? — Ні!, відповів Франко — панно Зоню, я вірив і вірю в Бога не так, як ви всі. Ой люди, люди, ви мене не розумієте й це найбільше болить!", -і замовк в задумі, а я непомітно вийшла (Л. Луців ст. 603). Про релігійність Івана Франка оповідав також його братанок Василь Франко, син Онуфрія Франка. Він казав, що в кімнаті І. Франка висів на стіні образ Матері Божої прикрашений рушниками, і перед образом стояла лямпада. В час Великодня, 1916 року, коли Василь Франко приніс свячене яєчко і привітав стрия словами „Христос Воскрес", стрий відповів „Воїстину Воскрес" і поділився свяченим яєчком. Загально відомо є, що Франко був якийсь час під впливом Драгоманова, який писав до нього листи, вживаючи слова Бог з малої літери. Про наставлення Франка і до Церкви і релігії найкраще ілюструє такий факт.

У 1913 році Франкові справляла ювілей Радикальна партія у великій залі Народного Дому у Львові. Про той ювілей подав учасник його ювілею Микола Голубець свій спомин, що був надрукований у „Новому Часі" (Рік VI, 1928 ч. 65). М. Голубець так оповідає: Бесідники говорили промови... говорив Голубець, говорив Кирило Трильовський. Франко сидів напереді, слухав і плакав. Нараз Франко піднявся з місця... Я був певний, — пише Голубець, що Франкові сподобаються похвали бесідників про нього і він подякує та скаже кілька симпатичних фраз.

Тим часом почулося те, чого ніхто не сподівався. Франко зворушений до сліз говорив більше менше так: — До помилок, які я в житті зробив, належить моя праця коло підвалин радикальної партії. Розвиток сеї партії дав змогу діставати жир демагогам подібним, як передбесідник... Трильовський. На ділі — нещастям нашого народу є те, що партія, для якої я клав підвалини, захитала в народній душі основи християнського світогляду. Наша молодіж не знає Святого Письма, — вважає його непотрібним до читання. Коли б я мав дати вам якусь пораду на будуче, то я би вам, особливо молодим, радив частіше сповідатися і приступати до Святих Тайн і в той спосіб наближуватися до Бога... — Се був короткий зміст Франкової бесіди." (цитую за „Логосом", кн. 1, рік 1958 ст. 77-78). На цей саме Ювілей прийшов був також і Митрополит Андрей Шептицький. Про це так писав покійний д-р Іван Німчук: „Митрополит Андрей Шептицький глибоко цінив і шанував величезні заслуги Івана Франка. На Франковім ювілеї, що відбувся у Львові, Митрополит Андрей не тільки прийшов особисто віддати поклін Франкові, але під гарячі оплески присутніх спровадив його під руку на почесне місце („Українські Вісті" 28-го травня 1956 ч. 22).

Закінчення буде.

Богдан Горинь

ПРО ПОДІЇ У ЛЬВОВІ

I.

Чутка про те, що вечором 1-го жовтня відбулося чергове побоїще міліцією мирних беззахисних людей, викликало не тільки смуток, але й обурення львів'ян. Наступного дня 2-го жовтня о год. 5-ій біля пам'ятного каменя Шевченкові зібралися стривожені громадяни Львова, представники неформальних організацій. Тут було вирішено у вигляді протесту проти незаконних дій правоохоронних органів оголосити 3-го жовтня з 10-ої до 12-ої години страйк. Не надіючись на Львівську міську і обласну прокуратуру, які втратили авторитет і довір'я у зв'язку з попереднім розслідуванням аналогічних подій, вирішено було створити Громадську комісію розслідування подій 1-го жовтня. Складений початковий список членів комісії доповнений новими іменами і затверджений 3-го жовтня на засіданні Львівської реґіональної Ради і Президії Руху. Після попереджувального страйку створений і почав діяти Львівський страйковий комітет. Тепер слово за комісіями по розслідуванню, які працюють паралельно. Громадська комісія від Львівської реґіональної організації РУХ за фактом події зібрала матеріяли, які складають кілька груп:

1) магнітофонні записи розповідей потерпілих, очевидців і людей, які мають відношення до події;
2) свідчення потерпілих (письмово), скарги, заяви;
3) фото і відеоматеріяли;
4) медичні довідки;
5) записи розмов із вищими міліцейськими чинами міста і области;
6) інтерв'ю з членом загону особливого призначення;
7) газетні матеріяли.

На основі зібраних матеріялів, які мають безпосереднє відношення до подій 1-го жовтня 1989 року у Львові Громадська комісія прийшла до таких висновків:

1. Події 1-го жовтня у Львові — результат складних і суперечливих політичних процесів, які відбуваються в СССР у цілому і на Україні зокрема. Страх втратити владу, а з нею і незаслужені привілеї штовхає консервативні сили партійних, державних і адміністративних органів до старих сталінсько-брежнєвських методів управління до крайніх заходів, від ретельно запланованих провокацій до злочинних побоїщ. Громадська комісія вважає, що активна боротьба з боку консервативних сил в Україні протягом останніх місяців проти УГС, УКЦ та інших неформальних об'єднань з відродженням національної символіки, яка активно почала входити в життя, а також боротьби з мітинґами, демонстраціями під виглядом боротьби із організованою злочинністю були тими недалекоглядними діями, які підготували події -го жовтня у Львові. Безпосередня вина за драматичні події 1-го жовтня у Львові лягає на республіканське і обласне партбюрократичне керівництво, яке постійно нагнітало напружену ситуацію в республіці, звалюючи свої біди на неформальні організації, зокрема РУХ і УГС. Прикріплюючи їм ярлик екстремізму, партбюрократія намагалась спровокувати міжнаціональні конфлікти, штучно викликати безпорядки, щоб мати можливість ввести військовий стан у місті, про що недвозначно заявив на зустрічі з представниками організацій 3-го жовтня перший секретар Львівського обкому партії Погребняк. Такою провокаційною акцією був акт вандалізму з 20-го на 21-ше вересня у відношенні до національної символіки українсько-грузинсько-вірменсько-жидівських та інших народів, а 29-го—30-го вересня і 1-го жовтня заплановане паралельно із проведенням традиційного свята міста безпідставне відзначення 50-ліття возз'єднання. У цій впертості нав'язати населенню Львова згори свою волю, заставити святкувати дату осуджену громадськістю і відзначену 17-го вересня населенням Львова, як скорботний день. В заходах була замаскована, небезпечна, провокаційна затія представників Львівської обласної партбюрократії.

Цілком зрозуміло, що промови офіційних осіб на відкритті 4-го фестивалю народної творчости, більшість присутніх на фестивалі, який відбувався на стадіоні „Дружба" не хотіли слухати промови людей, які були в дусі віджилих стереотипів. Комісія встановила, що, напружуючи ситуацію, міліція мала вказівку не допустити на стадіон людей з національною символікою. Про ці настанови дізнаємось із інтерв'ю даного комісії членом загону спеціяльного призначення (сказав, щоб не називати його прізвище), який сказав: „29-30 вересня і 1 жовтня були стягнуті сили Львівського УВС. Також був задіяний оперативний полк внутрішніх військ, що знаходяться по вулиці Стрийській. Велику ставку робило начальство Львівського УВС на дані сили, щоб в мінімальній кількості було пропущено і навіть не допущено людей на стадіон з синьо-жовтими прапорами. Атмосфера, яка була створена в той час наводила на думку, що наближається час проведення операції".

Після цих повідомлень (вояка загонів міліції особливого призначення) — змопівця стає зрозумілим для чого затримувались і не пропускались на стадіон людей із національною символікою. Чому люди змушені були проносити національну символіку тайно, чому були випадки побиття за національну символіку і в тому числі неповнолітніх. Про це свідчать покази однадцятиклясника Богдана Тарнавського, з яких довідуємось: „30 вересня я під час концерту на стадіоні „Дружба" вийшов подарувати квіти Назарію Яремчуку, тримаючи в руках синьо-жовтий прапор. Разом з дитячою колоною підійшли три міліціонери, вирвали прапор і потягнули мене по стадіону до машини при цьому відганяли людей, які хотіли виручити мене. В машині обзивали мене бандерівцем, військовий вдарив мене в вухо. Привезли мене в Червоноармійський райвідділ міліції, де примушували писати пояснення, чому я вийшов з прапором. Я не погоджувався з даними, які приписували мені. Мене змусили підписати, б'ючи по нирках кулаками, слідчий стиснув за шию аж відірвав від підлоги. Тримали з 20 по 5 годину ранку. Разом з батьками мене відпустили додому. Значок повернули, а прапор не віддали".

Закінчення буде.

Шевченківський концерт у Сиракюзах

Ще на початку біжучого року створився у нашій громаді Комітет вшанування Т. Шевченка і української мови. Мета була ясна: підготовити на більшу скалю і з багатою мистецькою програмою ювілейний концерт з нагоди 175 — річчя народження нашого генія Т. Шевченка, а в справах мови влаштовувати відповідні панелі на мовні теми й звернути зір усіх нас на мовні процеси, що просуваються на рідних землях. Комітет з повною посвятою і завзяттям забрався до праці, поборюючи часом деякі перепони льокального характеру і відкладаючи відбуття концерту на пізніший реченець. І такий концерт відбувся дня 10-го вересня ц. р. Праця цілого Комітету увінчався повним успіхом бо концерт був справді репрезентативний і гідно сповнив свою ролю, вшанувати Великого Тараса.

Свято відкрив коротким словом голова комітету мгр М. Середович, говорячи про найбільшого завойовника людських душ, яким являється Тарас Шевченко. Відтак представив він виконавців концерту. З черги виступив відомий хор „Бурлака" з Торонто, під дириґентурою Олександра Хміля. Вже після відспівання „Заповіту" хор полонив і захопив публіку. Хор виповнив цілу мистецьку частину, виконуючи 16 пісень, майже всі до слів Т. Шевченка. Кожну пісню співав хор чудово. І голосово й технічно — це був трюмф нашої пісні. Не є я музичним знавцем і не берусь аналізувати виконування кожної пісні, але тут слово мала публіка, яка нагороджувала кожну пісню довготривалими оплесками. А на кінці концерту вдячна публіка не хотіла відпустити хористів зі сцени. Акампаніяторка — Галина Михальчук — дуже добра. Солісти: С. Кривенький, Т. Пришляк, А. Сорока, В. Ігнатович, М. Бойко — знамениті.

Святкову доповідь виголосила мгр Ярослава Томич з Ютики. Доповідь була дуже добре опрацьована й технічно бездоганно виголошена. З великим матеріялом доповідачка впоралася успішно. Були дуже цікаві спостереження про сьогоднішні події в Україні, які тут і там проходять з іменем Т. Шевченка.

Докторантка Сиракюзького університету Ірена Бук по-мистецьки рецитувала вірш поета „І виріс я на чужині"

Декорація сцени, яку підготовив д-р С. Клюфас, була взірцева. Прощав хор знову мгр М. Середович. Діти школи українознавства Сененко і Хмара вручили букет квітів дириґентові хору і акомпаньяторці. Публіка явилась чисельно. Гості автобусом прибули з досить далекої Елмайри, з Обирни, Ютики і Бінгемтону. Закінчено концерт відспіванням національного гимну.

Після концерту відбулось скромне прийняття для хористів. Смачну перекуску приготовили М. Кривий, П. Карпишин і Д. Винарчук. Фалина Войтович, голова Відділу СУА, а рівночасно член нашого комітету, разом зі своїми членкинями подбала про солодке і каву. Була дуже мила й товариська атмосфера.

М. С.

ПРОВІДНИК БОЛГАРСЬКОЇ Комуністичної партії заявив, що збільшить свої зусилля, щоби провести в життя політичні та економічні зміни у Болгарії. В офіційній заяві, опублікованій в щоденнику Комуністичної партії „Работніческо Дело" Тодор Жівков, признається в тому, що провід не зумів ввести зміни, як це сталося в СССР, бо для цього їм потрібно ще дальших змін в уряді. У протилежності до драстичних змін у Мадярщині та Польщі, перебудова у Болгарії зосередилася на спробах зрушити інертну економіку.

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 28-го жовтня 1989 р. з волі Всевишнього відійшов у Вічність, несподівано, проживши 73 р.
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО та ДІДІ

бл. п.

РОМАН ТАТАРСЬКИЙ

суспільно-громадський діяч, радний УНСоюзу, колишній станичний Пласту у Дітройті, член Куреня „Лісові Чорти".

ПАНАХИДА у вівторок, 31-го жовтня 1989 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Мандзюк, 22642 Ryan Rd., Warren, Mich.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 1-го листопада 1989 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Йосафата, Warren, Mich., а опісля Тлінні Останки спочинуть на цвинтарі Resurrection, Mt. Clemens, Mich.

Залишені у смутку:
дружина — ГАЛЯ
сини —
АСКОЛЬД з дружиною МАРТОЮ і дітьми ЗЕНЕЮ і ЛЕСЕЮ
НЕСТОР з дружиною ЛІДОЮ
кузинка — СЛАВА ЧІХАНСЬКА з мужем ВОЛОДИМИРОМ
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Родина просить складати пожертви на Пласт — „Зелений Яр" та пластові табори.

У ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Незабутнього МУЖА

бл. п. проф. інженера

Макара Каплистого

будуть відслужені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах:
в Римі, 5-го листопада;
Христа Царя у Філядельфії, 6-го листопада;
св. о. Миколая у Філядельфії, 8-го листопада.

Родину, Приятелів і Знайомих прошу згадати Покійного у своїх молитвах.

Дружина — МАРІЯ

З великим смутком повідомляємо „Фамілію" та Пластову Родину, що дня 28-го жовтня 1989 р. у Воррен, Миш. відійшов на Вічну Ватру

бл. п. пл. сен. довір'я

Роман Татарський „Шабатурка"

КУСТОС Реєстру Великого Племени „Гей-гу! Гей-га!"

Горем опечаленій Родині Покійного складаємо наші глибокі вислови співчуття.

III Курінь УПС і УСП „Лісові Чорти"

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 24-го жовтня 1989 р., несподівано відійшла у Вічність
наша Найдорожча
СЕСТРА, ТЕТА І ШВАҐРОВА

бл. п.

ОЛЬГА ЯХНО

учителька на Рідних Землях, членка Союзу Українок 82-го Відділу в Ню Йорку.

ПАНАХИДА в середу, 1-го листопада 1989 р. о год. 7 30 веч. в похоронному заведенні Fucillo and Warren, 205 S Main St., Manville, N.J. 08835.

ПОХОРОН в четвер, 2-го листопада 1989 р. о год. 11-ій рано в церкві св. Михаїла в Manville, N.J., а відтак на цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
сестри —
ГАЛЯ МИХАЙЛІВ вдова по о. МАКАРЕВІ
СОНЯ ГОЛІЙЧЕК з мужем д-ром РОМАНОМ
сестрінка — ДАРІЯ ПОНЧИЧ з мужем АНДРІЄМ і сином АНДРІЙКОМ
братанка — МИРОСЛАВА КРАВЦІВ з мужем ІГОРЕМ і синами ОРЕСТОМ і РОМАНОМ
братанок — д-р РОМАН ЯХНО з дружиною д-р ГАННОЮ і сином д-р РОМАНОМ мол. і дружиною д-р ГЕЛЕНОЮ та їх дітьми
Інж. ОЛЕГ ЯХНО з дружиною НОРІТОЮ і синами РОМАНОМ і ОЛЕГОМ
братанка — д-р МИРОСЛАВА БОУЗЕК з мужем д-ром ЇРІ і дітьми ТОМАШКОМ і КЛЯРКОЮ
братанок — ВОЛОДИМИР ЯХНО
братова — ВІРА ЯХНО
та ближча і дальша Родина на Рідних Землях і в Чехо-Словаччині

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 24-го жовтня 1989 р. відійшла у Вічність
наша Найдорожча
МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

СОФІЯ ҐОТЬ

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 27-го жовтня 1989 р. в похоронному заведенні Aston Basagic, Hunter, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 28-го жовтня 1989 р. в церкві св. Івана Хрестителя, а опісля Тлінні Останки спочили на цвинтарі Elka Park, N.Y.

Залишені у смутку:
син — ІВАН з дружиною МЕРЛІН
внуки — ХРИСТОФЕР і СЯНЯ
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ТОРОНТО, Онт., Канада

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

— відбудуться —

в суботу 18-го листопада 1989 року о год. 2:30 по пол.

в залі будинку СКВУ

2118 A Bloor Street W., Toronto, Ont., Canada

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції наступних Відділів:

49, 401, 402, 407, 408, 415, 418, 426, 432, 439, 440, 441, 442, 446, 456, 460, 464, 466, 470, 480

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1989 р.
3. Доповідь головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

В нарадах візьмуть участь

мґр Іван Ґеврик, головний директор для Канади
Уляна М. Дячук, головний касир УНС
ред. Василь Дідюк, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

о. д-р Мирон Стасів, голова
Іван Шлапак, секретар — інж. Роман Бенеш, касир

„Разом..."

(Закінчення зі стор. 1)

В. Яворівського вітають в шпиталі діти школи св. Івана Хрестителя в Нюарку.

лі і відчитав листа від Дж. Флоріо, який із-за передвиборчої кампанії не міг сам прибути.

В. Яворівський, зворушений присутністю української дітвори, своє слово звернув в першу чергу до них,які хоча уродженці Америки, вітали його українською мовою. Він підкреслив, що в цьому шпиталі переступив поріг надії, переламав при тому ще один стереотип і схиляє голову перед усіми тими людьми доброї волі, що своєю допомогою повертають надію населення України.

„Я уявляю цей момент, як приїду в українські села, побачу постарілі передвчасно обличчя українських дітей, в очах яких стоїть питання: що з нами буде? І я бачу як у них і їхніх батьків засвітиться промінчик надії Вашу щедрість український народ затримає у підсвідомості, вона стоїть далеко вище усіх політичних актів, бо це акт любови і братерства". В. Яворівський виразно підкреслив, що він не виступає в імені уряду УССР, але як вибраний українськими громадянами київщини, „в ім'я горя і сліз". На думку В. Яворівського такої трагедії, як Чорнобиль людство ще досі не зазнало і тому так важлива є кожна допомога жертвам цієї катастрофи. При тому він підкреслив, що на терені України находиться 25 відсотків всіх атомових реакторів СССР і вони — це найгірша спадщина, що її залишила доба сталінізму і брежнєвщини.

З глибоким зворушенням депутат України дякував американському шпиталеві як представникові американської гуманности і любови ближнього, але в першу чергу українській громаді в ЗСА, як також жидівській, яка включилася в цю акцію. В. Яворівський звернув увагу присутніх, що радіяція не вибирає національности і може вдарити по дітях будь-якої з них. Але він незвичайно вдячний американській медичній громаді цього шпиталя, що відкинула стереотипні поняття, а розпочала акцію в ім'я людських почувань і може за нею підуть інші. В. Яворівський декілька разів повертався у своєму зворушливому слові до вдячности українській громаді в ЗСА та таким одиницям як проф. Тарас Гунчак і д-р З. Матківський з дружиною, які причинилися до збирання медичної допомоги для українських дітей, яка буде продовжуватися і після його виїзду через заснований тут Відділ НРУП, і збірку, що її він буде переводити.

Закінчив своє слово В. Яворівський подякою в імені українського народу і задивлений в далечінь він сказав: „Разом з вітром, хмарами і сходом сонця прилетить до вас з українського берега тепла, ніжна вдячність України".

Зворушена словами В. Яворівського, що їх англійською мовою перекладав Роман Купчинський, остання забрала слово адміністраторка шпиталю П. Линч, яка зазначила, що важко їй говорити після нього, але вона бажає публічно подякувати д-рові З. Матківському, який започаткував це добре діло. І вона звернулася до присутніх українських дітей, які піднесли їй китицю квітів,із закликом, хоча вони є добрими громадянами Америки, ніколи не забувати своєї батьківщини — України.

Відтак головні персонажі пресової конференції відповідали ще на питання журналістів. Перед шпиталем чекав вже на В. Яворівського шкільний автобус української католицької школи св. Івана Хрестителя в Нюарку із групою дітей сьомої і восьмої кляс в народних одягах. Частина автобусу була вщерть виповнена пачками із медичними засобами, що їх швайцарська лінія „Свіссейр" погодилася перевезти, а на автобусі виднів великий напис „Українським дітям — жертвам Чорнобиля".

Ще кілька знімок, потисків руки, побажань щасливої дороги і В. Яворівський поїхав до рідного Києва повний вдячности, везучи не лише тисячі фунтів допоміжних лікувальних засобів, але з ними перші іскорки надії для мільйонів українських дітей, які носять у собі страшну невидиму радіяцію.

ЛИСТОПАД 1989 РОКУ

Ті тисячі могил, ті тисячі калік
Нам оплатяться згодом,
Бо з них народ вогонь до жил
Зачерпуватиме повік,
Бо з них він став народом.
(Роман Купчинський — старшина Українських Січових Стрільців).

Минулого року, коли масові здвиги українського народу на рідних землях підняли синьо-жовті прапори та золотисті тризуби і йшли походами на гроби борців поляглих за волю народу і його самостійну українську соборну державу, сповнялося віщування св.п. Романа Купчинського, яке зацитовано у заголовку цьогорічного листопадового заклику до громадянства Управи Суспільної Служби Комбатантів.

Нам, колишнім воякам, об'єднаним в крайових комбатантських організаціях, які є членами Суспільної Служби Комбатантів, як колишнім борцям за волю нашого народу і національну українську самостійну і соборну державу, в якій український нарід був би дійсно господарем своєї землі і власником своєї хати, приємно зустрічати і відзначувати день 1-го Листопада, як 71-шу річницю історичного Листопадового Зриву галицької вітки українського народу, бо річницю ту зустрічаємо в обставинах, в яких очі майже усього світу звернені на прояви національного відродження народу в Україні.

Там наш нарід, хоч живе в умовах дуже важкого національного поневолення, підняв національні прапори і державні національні знамена самостійної української держави, дає світові докази, що ті визвольні ідеали, за які ми колишні вояки українських армій і формацій боролися і готові були за зреалізування тих ідеалів боротися до загину, так глибоко запали в душу нашого народу і так в серцях народних мас вкорінилися, що сучасний дуже жорстокий режим в Україні не міг навіть найстрашнішими тортурами тих визвольних ідеалів зі сердець народних мас вирвати і викорінити.

Зустрічаючи в таких обставинах 71-шу річницю Листопадового Зриву радіємо, що світ, слідкуючи уважно за проявами національного відродження в Україні, має тепер нагоду переконатися, якою брехливою пропагандою одурманював десятиліттями сучасний комуністичний режим світових державних мужів і світову опінію, коли визвольну боротьбу нашу оплюгавлював як політичний продукт німецького „Дранг нах Остен", а вояків українських армії і формацій, які за волю свого народу і незалежну, самостійну, національну державу боролися, називав наймитцями і злочинцями, які воюють за чужі українському народові ворожі інтереси.

В сучасних подіях на рідних землях мусять розумні і справедливі обсерватори зауважити, що на гроби борців за волю і самостійну українську державу не йде тепер походами молитися якась горстка „недобитків" колишніх борців за волю України. Борців тих вже нема. Їх закатував та в концентраційних ҐУЛаґах заморив сучасний режим голодом і знущаннями.

Національну і державну символіку українського народу підіймає на молитовних здвигах вже це покоління, яке виросло в неволі сучасного режиму в Україні і воно бере активну участь у церковних відправах на гробах борців за волю і в церквах нашого народу. Мозок цього покоління десятиліттями переполікувала брехлива режимова пропаґанда найзлобнішою брехнею і наклепами на визвольну боротьбу нашого народу та приховували там від нього історичну правду.

Ми не пропаґуємо жадної пімсти за завдані нашому народові муки. Звертаючи увагу на заподіяні кривди нашому народові, хочемо тим відчинити очі світової опінії, яка так ревно підтримує злочинний режим „імперії зла".

В день, 1-го Листопада ми, українські комбатанти, лучимося нашими стремліннями з національним наслідднм народу в краю і, реалізуючи працю закріплювання комбатантських традицій нашої визвольної боротьби, проголошуємо місяць листопад місяцем Українських Воєнних Інвалідів, та на основі постанов об'єднаних в Суспільній Службі Комбатантів крайових комбатантських організацій повідомляємо українську патріотичну громаду, що і цього року Суспільна Служба Комбатантів в ЗСА буде переводити листопадову збірку по всіх українських осередках на Національний Листопадовий Дар українським воєнним інвалідам.

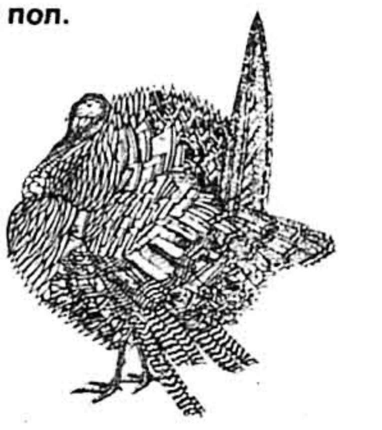
Організуючи цю збірку,хочемо дати змогу нашій патріотичній громаді обдарувати своїх інвалідів визвольної боротьби щедрим датком за жертви їхньої крови на боєвищах, з яких воскресла визвольна традиція українського народу, така животворча, що на ній зросло покоління, яке прийняло наші визвольні ідеали як кличі відродження народу. І тому віримо, що напевно прийде той час, коли таки *Встане Україна і розвіє тьму неволі, Світ правди засвітить І помоляться на волі невольничі діти.* Тоді знамена ці, які тепер звіщають світові національне відродження нашого народу подібно замають на копулах собору св. Софії в Києві та на вежі ратуша княжого міста Львова.

Закінчуємо це звернення до нашого патріотичного громадянства закликом: Вшануйте своїх воєнних інвалідів щедрим датком на Національний Листопадовий Дар воєнним інвалідам!

Датки просимо висилати на адресу:

Social Service of Ukrainian War Veterans, 1319 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141 або складати збірщикам на збіркові листи.

Суспільна Служба Комбатантів в ЗСА

МОНТРЕАЛЬ, КВЕБЕК, КАНАДА

В неділю, 12-го листопада 1989 року в залі церкви св. Василія Великого

875 Provost Street, Lachine, Quebec

СВЯТКУВАННЯ 95-ЛІТТЯ УНСОЮЗУ

— відбудеться —

о годині 11-ій перед полуднем
(після Святої Літургії в 9-ій ранком)

З МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ

Іван Завада .... скрипаль

Тарас Куліш .... сольоспів

проф. Кльодет Завада — фортепіяновий акомпаньямент

Святочне слово .... Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу

ЛАСКАВО ЗАПРОШУЄМО ВСІХ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАННЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

Відділів УНСоюзу Округи Монтреаль, Квебек, Канада

— відбудуться —

в годині 1-ій по пол.

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції наступних Відділів:

434, 448, 465, 471, 473, 474, 492

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1989 р.
3. Доповідь головного касира УНСоюзу УЛЯНИ ДЯЧУК
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

У нарадах візьмуть участь

мґр Іван Ґеврик, головний директор для Канади
Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу
Текля Мороз, головна радна УНСоюзу

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Текля Мороз, голова
Віра Баніт, секретар — Даня Дубас, касир
Олександра Дольницька, організаційний референт

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
ГАЛИНУ МАТИЯШ,
тому що є наглі справи родинного характеру до полагодження. Хто знав би де вона перебуває, дуже прошу телефонувати на число: **1-914-856-2779**

ФЕНЯ ІВАНІВНА МИХАЙЛИШИН (КАРПА)
проживає в ЗСА, 146 Феєрбанк вул., Н. Дж., пошукує рідного **брата Михайлишина Петра Івановича. Нар.** 1909 р. (Польща), с. Чорна, Нижнє-Устріцького р-ну. За одержаною інформацією проживає в ЗСА. Просимо повідомити на адресу:
EUPHEMIE KARPA
146 Fairbanks Street
Hillside, N.J. 07205
(201) 351-1176
(201) 762-3909

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

КАТЕРИНА ФАРІОН, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл. померла 7-го вересня 1989 р. на 95-му році життя. Нар. 26-го квітня 1894 року. Членом УНС стала 1959 року. Залишила у смутку синів: Олександра з дружиною Ярославою, Євгена з дружиною Оксаною, внучки: Марту з мужем Ігорем, Ганусю з мужем Зоряном, Таню з мужем Андрієм; внуків: Юрія з дружиною Христиною, Зенона з дружиною Тамарою; правнуків: Романа, Лесика, Андрійка і Данка. Похорон відбувся 11-го вересня 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Василь Семків, секр.

АННА СІМПСОН, член УНС Відд. 230-го ім. св. Івана Хрестителя в Янґставні, Огайо померла 2-го вересня 1989 року на62-му році життя. Нар. 21-го квітня 1927 року в Янґставні, Огайо. Членом УНС стала 1942 року. Залишила у смутку мужа Вілліма, дочку Катерину, сестру Гелен Мотоско і брата Михайла. Похорон відбувся 5-го вересня 1989 року на цвинтарі Кальварія в Янґставні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Аннабелля Боровицька, секр.